

Kommentarer till kriterier för Diplomerad Gymnasieekonom

<i>Krav på utbildningen</i>	<i>Tolkning och kommentarer</i>
- en certifierad timplan som bygger på Ekonomiprogrammet,	Det är viktigt att redan i början av utbildningen betona de aktiva valens betydelse för att eleven skall kunna nå diplomering. Från skolans sida bör man redovisa i vilken utsträckning och i vilken form denna information når eleverna vid ordinarie SYV-arbete och vid mentoreernas genomgång av möjliga val.
- vara godkänd i samtliga kurser som ingår i timplanen,	Detta minikrav innebär att eleven måste ha lägst betyget E i samtliga kurser som ingår i ovan nämnda timplan.
- läst minst 600 poäng ekonomiska ämnen, varav minst 400 poäng i ämnena Företagsekonomi och Entreprenörskap,	Detta är ett minimikrav på vad den certifierade timplanen (se ovan) ska innehålla. Om skolan väljer att ge eleverna möjlighet att välja kurser inom denna ram, är det viktigt att visa hur man säkerställer att samtliga möjliga studievägar som man vill certifiera leder till att eleverna uppnår samtliga kriterier för diplomering. Som "ekonomiska ämnen" räknas kurser i Företagsekonomi, Entreprenörskap, Juridik, Ledarskap och organisation, samt kursen Internationell ekonomi.
- läst minst till och med steg 2 i moderna språk på gymnasiet,	Innebär i praktiken att en elev som bygger vidare på ett språk som lästs under grundskolan, läser steg 3 och då klarar sig med de 100 poäng moderna språk som är obligatoriskt. En elev som börjar läsa ett nytt språk på gymnasiet behöver välja till steg 2. Moderna språk kan ersättas av modersmål.
- läst minst till och med nivån Matematik 3, samt	Obligatorisk i den ekonomiska inriktningen av Ekonomiprogrammet. Skolor som vill diplomera elever på juridikinriktningen behöver se till att eleverna har möjlighet att välja Matematik 3.
- gjort sitt gymnasiearbete med inriktning mot ämnet Företagsekonomi.	Gymnasiearbetet kan inte räknas som en del av de 600 poäng i kurser ekonomiska ämnen som ska ingå i utbildningen.

<p>Utbildningen ska ha innehållit ett verklighetsbaserat lärande i samverkan med företag i när-samhället.</p> <p>Följande exempel uppfyller var för sig de krav som ställts upp av certifieringsorganet.</p> <ul style="list-style-type: none">- Minst tre veckors praktik som innehåller för Diplomerad Gymnasieekonomerna relevanta arbetsuppgifter. <p><i>eller</i></p> <ul style="list-style-type: none">- En serie på 4-6 projektarbeten om ett fadderföretag som syftar till att företaget ska kunna ha nytta av det eleverna kommer fram till. <p><i>eller</i></p> <ul style="list-style-type: none">- UF-företag eller Övningsföretag (ÖFA) kombinerat med att eleverna parallellt jämför arbetsuppgifterna i sitt UF-företag eller Övningsföretag (ÖFA) med hur det fungerar i verkligheten ute i ett riktigt företag. <p>Samtliga alternativ ska ha en tydlig koppling till flera av de kärn- och karaktärsämnen som ingår i utbildningen.</p>	<p>Ett verklighetsbaserat lärande, där eleverna får möjlighet att koppla ihop det de lär sig i skolan med hur det fungerar på riktigt, är en viktig beståndsdel i utbildningen av Diplomerade Gymnasieekonomerna.</p> <p>Verklighetsbaserat lärande sker när studerande får möjlighet att vara aktiva, ta ansvar och lösa problem som överskrider de traditionella ämnesgränserna. Problemlösningen sker i samverkan med människor utanför traditionella utbildningsinstitutioner och de resultat som de studerande presenterar är till nytta även utanför skolan. För att det verklighetsbaserade lärandet ska få avsedd effekt är det viktigt att det sätts in i en process där de studerande genom återkommande utvärderingarna och självreflektion kan se sin egen utveckling.</p> <p>Eftersom all arbetslivserfarenhet är meriterande uppmuntras blivande gymnasieekonomerna också att skaffa sig sådan erfarenhet på lov och fritid. Kontakter med när-samhället bör även ske i andra sammanhang. Ett exempel kan vara att använda externa medbedömare som ger sina synpunkter på elevernas projektarbeten och på detta sätt bidrar med ett komplement till lärarens bedömning.</p>
--	---

Övergripande perspektiv	Tolkning och kommentarer
<p>Historiskt perspektiv <i>En Diplomerad Gymnasieekonom har insikt om företagets historiska bakgrund och dess betydelse för utveckling av näringsliv och samhälle.</i></p>	<p>Historia är en vetenskaplig disciplin som avhandlar den mänskliga verksamhet i det förflutna som vi känner till. Ett historiskt perspektiv innebär att vi genom att studera politiska, kulturella, ekonomiska och sociala tillstånd och förändringar försöker ge översiktlig kunskap om väsentliga historiska sammanhang.</p> <p>Genom att se det som är idag ur ett historiskt perspektiv kan vi förklara varför det ser ut som det gör. Ett historiskt perspektiv på tillvaron hjälper oss många gånger också att förutse vad som komma skall.</p> <p>Företagande och handel har varit ett viktigt inslag allt sedan civilisationernas födelse. Nya uppfinningar och affärsidéer har banat väg för mänsklighetens utveckling. Många första kontakter mellan kulturer har skett när varor förmedlats längs vidsträckta handelsvägar. Handel mellan länder och regioner har varit en förutsättning för specialisering och större produktionsvolym. Även på det lokala planet finns historiska förklaringar till varför en viss typ av industri har hamnat på speciella ställen.</p>
<p>Etiskt perspektiv <i>En Diplomerad Gymnasieekonom är väl förtrogen med samhällets lagar och regler och följer de yrkesetiska riktlinjer som formulerats av Civilekonomerna.</i></p>	<p>Etik är enligt Svenska Akademiens Ordlista ”vetenskapen om sedligt gott och ont”. Etik är det regelverk vi som individer, organisationer och samhälle sätter upp som riktlinjer och ideal för hur vi skall bete oss. Det är också de regelverk/normer som vi vanliga medborgare ofta förväntar oss skall gälla.</p> <p>Att ha ett etiskt perspektiv innebär en medveten reflektion över mänskliga värderingar och deras grund. Otaliga skandaler inom företag, politiska partier och andra organisationer har gjort att etiska frågor kommit upp på dagordningen. Etik är något som berör oss alla.</p> <p>När man pratar om företagsetik kan det etiska perspektivet delas in i tre nivåer, samhällsnivån (ex företagets roll i samhället), organisationsnivån (ex Vem ska företaget tjäna? Ägare eller även andra intressenter? osv), samt den individnivån (ex personlig etik, ledarskapets etik osv).</p>

Genus- och mångfaldsperspektiv

En Diplomerad Gymnasieekonom verkar för att utnyttja all kompetens som finns i företaget genom att ge alla lika möjligheter oavsett kön och etnisk härkomst.

Genusvetenskapen är ett socialkonstruktivistiskt perspektiv som skiljer på begreppen kön och genus, där kön motsvarar det biologiska könet medan genus står för det sociala. Man ser kön som social konstruktion där kvinnligt och manligt utgör en dikotomi (ett motsatspar). Därför är skillnader mellan de båda könen (skillnader som alltså visar sig i genus) viktiga att betona.

Att se saker ur ett genusperspektiv innebär att man försöker synliggöra ojämställdheter mellan könen och utjämna dessa genom att skapa nya förhållningssätt och beteendemönster. Jämställdhet är en stor och levande fråga världen över och berör människors grundläggande livsvillkor. Det handlar om mänskliga rättigheter och demokrati - att alla människor ska ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden oberoende av det kön vi tillhör. Det kan t.ex. handla om våra möjligheter att delta i politik och föreningsliv, hur produkter, tjänster, hus, vägar och kommunikationer är designade och byggda och hur representanter för våra offentliga servicefunktioner prioriterar oss. För företag kan det handla om hur löner sätts och chefer utses.

Mångfaldsbegreppet saknar egentligen en enhetlig definition. Enligt Svenska Akademiens ordlista betyder det "en mängd enheter". På engelska används begreppet "diversity" som betyder "olikheter". När i arbetslivet talar om mångfald sätts ofta likhetstecken mellan å ena sidan etnisk mångfald, å den andra integrations och diskrimineringsproblem.

I ett företags mångfaldsarbete är ett första steg att inte diskriminera på grund av olikheter. De företag som kommit längre försöker på olika sätt att värdesätta mångfald i organisationen. Målet är att varje medarbetares individuella mångfald ska kunna bli en resurs för den egna organisationen.

<p>Entreprenörsperspektiv <i>En Diplomerad Gymnasieekonom har ett företagsamt förhållningssätt med förmågan att se möjligheter och göra något av dem.</i></p>	<p>Tillväxtverket definierar Entreprenörskap som ”en dynamisk och social process där individer, ensamma eller tillsammans med andra, identifierar möjligheter och omformar dem till praktiskt, målinriktat arbete i sociala, kulturella eller ekonomiska sammanhang.”</p> <p>Entreprenörskap handlar alltså i stort om att se möjligheter och göra något av dem. Det kan visa sig i att man förverkligar en affärsidé genom att starta ett företag eller är en självgående medarbetare i ett företag. Men entreprenörskap kan också handla om att vara aktiv i en ideell förening eller i den privata sfären.</p> <p>Att utveckla ett entreprenöriellt förhållningssätt hos unga kvinnor och män innebär att utveckla egenskaper såsom initiativförmåga, tilltro till sin egen förmåga, kreativitet och problemlösningsförmåga, förmåga att själv ta ansvar för och organisera sitt arbete och att driva en verksamhet. Det är viktiga egenskaper som behövs i allt företagande, men också på varje plats och nivå i arbets- och samhällslivet.</p>
<p>Miljö- och hållbar utveckling <i>En Diplomerad Gymnasieekonom är medveten om konsumenters och företags roller och ansvar när det gäller att verka för en god miljö och hållbar utveckling.</i></p>	<p>Miljöperspektivet innefattar människan, gränstytan mellan människan och människans fysiska omgivning samt människans fysiska omgivning. Hållbar utveckling definieras i Brundtlandrapporten som en ”utveckling som tillgodoser dagens behov utan att för den skull begränsa kommande generationers möjlighet till utveckling”.</p> <p>I den allmänna debatten har det talats mycket om tunnare ozonlager och växthuseffekter. Världens länder försöker komma överens om hur man ska komma till rätta med de utsläpp som orsakar dessa förändringar i klimatet. Även på kommunnivå finns planer för hur sophantering och utsläpp ska skötas för att göra så liten påverkan på miljön som möjligt. Miljö och hållbar utveckling är alltså något som angår oss och kommande generationer genom att miljön påverkar förutsättningarna för vår existens.</p> <p>Miljöargument har också blivit ett allt viktigare konkurrensmedel för många företag. Därför är det viktigt att ta upp miljöaspekter inom såväl produktion och tjänsteproduktion som handel. De kurser som ingår i utbildningen behandlar både hur företagets verksamhet påverkar naturen och de anställdas arbetsmiljö.</p>

<p>Internationellt perspektiv <i>En Diplomerad Gymnasieekonom är medveten om kulturella, sociala och ekonomiska förhållanden och skillnader som påverkar internationell handel och samarbete.</i></p>	<p>Företeelser som ser ut på ett sätt från vårt svenska sätt att se på saken ter sig ofta anorlunda om man ser det utifrån ett internationellt perspektiv. Saker som vi i Sverige ser som stora problem kan vid en internationell jämförelse få mindre utrymme i andra länder eftersom mer grundläggande problem måste klaras av först.</p> <p>Vårt samhälle internationaliseras mer och mer. Varor, tjänster, kapital och arbetskraft flyter allt friare över de nationsgränser som tidigare var den naturliga indelningen för olika marknader. För privatpersoner och företag innebär detta att det mesta numera måste ses ur ett internationellt perspektiv.</p> <p>Ur ett företags synvinkel innebär internationaliseringen att nya marknader öppnas och att nya konkurrenter dyker upp på de marknader man redan finns på. Det skapar också möjligheter i form av att fler underleverantörer blir tillgängliga.</p>
<p>Vetenskapligt perspektiv <i>En Diplomerad Gymnasieekonom har ett vetenskapligt förhållningssätt och förståelse för vetenskapens betydelse för samhällets ekonomiska och tekniska utveckling.</i></p>	<p>Ett vetenskapligt förhållningssätt är grundläggande för kritiskt tänkande. Förmågan att tolka och kritiskt granska olika typer av information är en viktig grund för att kunna delta i diskussioner i olika samhällsfrågor och ta ställning.</p> <p>För att klara detta behöver eleverna tränas i att utifrån ett vetenskapligt perspektiv formulera frågeställningar, söka och samla in material, kritiskt granska och värdera information, dra slutsatser samt ge förslag baserat på dessa slutsatser.</p>

<i>Affärskompetens</i>	<i>Tolkning och kommentarer</i>
- förstår hur system, processer och flöden fungerar i ett företags interna och externa kommunikation.	En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna följa ett affärsflöde, känna till dess steg och förstå vilken intern och extern kommunikation som behövs från att processen initieras i en första säljkontakt till det att den fullbordas genom att varan levereras/tjänsten slutförs och är slutbetald.
- kan läsa en årsredovisning och förstår sambandet mellan resultaträkning, balansräkning och kassaflöde.	
- kan inhämta och sammanställa marknadsinformation i form av konkurrentanalyser och kundundersökningar.	En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna inhämta information om marknadens storlek, kunna undersöka och utvärdera konkurrenter, genomföra marknadsundersökningar och relatera resultaten till det egna företagets styrkor, svagheter, möjligheter och hot (SWOT-Analys).
- kan hantera dokumentation, bokföring och avstämning av vanligt förekommande affärshändelser.	En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna upprätta dokumentation av och bokföra vanligt förekommande externa och interna transaktioner.
- kan sammanställa månadsbokslut, årsbokslut och interna rapporter.	En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna sammanställa de handlingar som ingår i en årsredovisning och förstå hur olika åtgärder vid bokslut påverkar företagets resultat och ekonomiska ställning och utveckling.
- kan hantera kund- och leverantörsreskontra.	En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna registrera fakturor, betalningar, utfärda kreditfakturor och göra avstämning av kund- och leverantörsreskontra i ett integrerat affärssystem.
- kan hantera grundläggande löneadministrativa rutiner.	En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna bokföra lön, preliminärskatt och sociala avgifter i ett integrerat affärssystem, samt göra en skattedeklaration Skatteverket.

<i>Digital kompetens</i>	<i>Tolkning och kommentarer</i>
- kan hantera grundläggande programvaror för beräkningar och simuleringar, samt vid såväl muntliga som skriftliga presentationer.	Med ”grundläggande programvaror” avses program för ordbehandling (ex. Word, Pages), presentation (ex. Powerpoint, Keynote), kalkylprogram (ex. Excel, Numbers).
- har en förståelse för hur administrativa system hänger ihop och kan hantera informationsöverföring mellan system.	”Informationsöverföring mellan system” kan exempelvis ske i ett webbaserat affärssystem eller med hjälp av SIE-filer.

- kan använda integrerade affärssystem och databaser för att tillämpa sin affärskompetens.	Med ”tillämpa sin affärskompetens” avses följande punkter: - kan hantera dokumentation, bokföring och avstämning av vanligt förekommande affärshändelser. - kan sammanställa månadsbokslut, årsbokslut och interna rapporter. - kan hantera kund- och leverantörsreskontra. - kan hantera grundläggande löneadministrativa rutiner.
- kan använda webbaserade datorplattformar.	Eleverna behöver kunna informera, kommunicera och dela filer med hjälp av webbaserade datorplattform (ex Google Apps, SharePoint, Fronter, PING PONG, It's learning eller motsvarande).

<i>Språklig och kommunikativ kompetens</i>	<i>Tolkning och kommentarer</i>
- kan presentera allmän och ekonomisk information muntligt och skriftligt till olika målgrupper i olika situationer. - kan kommunicera med hjälp av ekonomiska begrepp åtminstone på svenska och engelska.	En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna presentera och kommunicera kring ekonomiska frågor såväl med ekonomer och som andra kollegor. En Diplomerad Gymnasieekonom ska kunna ta del av (läsa och konversera kring) gängse ekonomisk information på engelska. Eleven ska kunna infoga de engelska begrepp som förekommer i ett börsnoterat företags årsredovisning och bokslut, i en konversation. Detta kan med fördel integreras i engelskundervisningen.

<i>Social kompetens</i>	
- fungera väl i olika typer av arbetsgrupper, - ha integritet och ett kritiskt förhållningssätt, - vara företagsam, flexibel, engagerad, utåtriktad och serviceminded, - kunna sköta interna och externa kontakter på ett professionellt sätt, samt - ha viljan och förmågan att utveckla sin professionella kompetens.	Utbildningen ska ha innehållit moment som utvecklar elevens sociala kompetens. Detta är alltså inget uppnåendemål som ska betygsättas, men det är viktigt att arbetet med den sociala kompetensen synliggörs och att eleverna ges möjlighet att reflektera kring detta. Social kompetens är situationsbundet och individuellt. När någon försöker hävda sin integritet och ha ett kritiskt förhållningssätt, kan detta exempelvis uppfattas som att personen i fråga inte är tillräckligt flexibel.